

Viljo Kojolle omistettu vuosikirja

Kalevalaseuran vuosikirja 42. Toimittanut Sulo Haltsonen. Werner Söderström Osakeyhtiö, Helsinki 1962. 364 sivua.

Kalevalaseura on omistanut 42. vuosikirjansa työjäsenselleen ja varapuheenjohtajalleen kirjailija Viljo Kojolle, joka 13. 12. 1961 täytti 70 vuotta. Kirjan alussa on Vilho Suomen kirjoitus »Viljo Kojo, kirjailijakuvan piirteitä». Kulttuuri-, kirjallisuus- ja henkilöhistoriallista ainesta sisältävät Ilmari Kohtamäen »Elias Lönnrot ja Juhani Aho», Aulis Ojan »Juhana Kainulainen ja hänen sukunsa», Sulo Haltsonen »Kalevipöeg ja Ahlqvist», Gyula Weöresin »Ferdinánd Barna, Kalevalan unkarintaja ja kansatieteen tutkija», Roberto Wisin »Antonio Fogazzaro, ensimmäinen italialainen Kalevalantuntija», Viljo Kojon »Albin Kaasinen, mainehikas puunveistotaiteilija», Kirsti Kantalan »Kalevalan *sota valosta* taidेरunoudessamme» ja Eero Salolan »Lausujat runonlaulajain esittäjäntehtävän perijöinä». Etäämmäs sekä ajallisesti että paikallisesti vie Martti Räsäsen suomalais-ugrialaisten kansojen vanhimpien kirjaimistojen alkuperää käsittelevä kirjoitus.

Paradoksin käsitettä selvittää Matti Kuusi kirjoituksessaan kansanparadokseista. Arvo Lehtovaara tarkastelee vanhan kansanviisauden ja nykyisen psykologian käsitysten vastaavuutta teemaan »Sielunelämän tasapainottumispyrkimysten ilmeneminen kansanviisauudessa».

Matkakuvauksia kirjassa on parikin. T. I. Itkonen on kirjoittanut Hermann Paulin matkasta Peräpohjolaan ja Lappiin, Pertti Virtaranta V. R. Petreliuksen matkasta Valdain ylängölle. Hermann Paul, joka vuonna 1859 muutti Suomeen, uskaltautui jo samana vuonna talviretkelle Lappiin. Itkosen kirjoitus perustuu niihin matkakuvauksiin, jotka Paul jul-

kaisi v. 1860 »Papperslyktan»-viikkolehdessä ja hiukan täydennettyinä kirjassa »Ilmarinen, illustrerad almanack för 1884». Virtaranta esittelee 92-vuotiaan V. R. Petreliuksen, joka nuorena suomen kielen maisterina 70 vuotta sitten tallensi Valdain ylänkömaalla asuvien karjalaisten kieltä ja kansanrunoutta. Petreliuksen v. 1956 kirjoittama 30-sivuinen matkamuistelmalla »Mieluisia muistoja pitkän ajan takaa» sisältyy artikkeleihin.

Arkeologiaa, uskontotiedettä ja muinaisrunoa sisältää Unto Salon »Gundestrupin kattila suomalaisesta näkökulmasta». Kirjoittajaa askarruttaa Jyllannista v. 1891 löydetyn merkillisen hopeakattilan ornamenttiikka, jonka hän katsoo viittaavan muinaispersialaiseen Mithran kulttiin. Gundestrupin kattilan keskeiseen härkätaistelumotiiviin Salo yhdistää suomalaisen »Ison härän» muinaisrunon, missä esiintyvä häränsurmaaja siis edustaisi Mithraa, muinaispersialaista taivaan ja maan jumalaa.

Lauri Kettunen esittää kirjoituksessaan lisätietoja *rekilaulu*-sanasta ja selvittelee tämän kansanetymologiaksi katsotun termin vaiheita. Hilikka Luosto tarkastelee kartoja hyväksi käyttäen *sepä*-sanueen merkityksiä.

Kalevalaseura on jälleen kiitettävästi antanut vuosikirjassaan tilaa myös opiskelijoiden opinnäytteiksi kirjoittamille tutkielmille. — Kokonaisuutena tämänkertainen vuosikirja ilmentää tasapuolisesti seuran tavoitteita, sillä siinä ovat edusteilla kansalliset tieteet rinnan taiteiden kanssa. Yhtenäistä sävyä Viljo Kojolle omistetulle vuosikirjalle antavat erityisesti kulttuurihistorialliset kirjoitelmat.